

Дубок Анна

студентка

Толочко Світлана

к.пед.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Культурні традиції українського народу – універсальний ресурс, абсолютна цінність держави, національний капітал. Культурним традиціям українського народу в ХХІ столітті належить стати мірою Істини, Добра, Краси як сутнісних основ мети, процесу, засобу, способу та результату людського життя.

Першою і необхідною умовою розвитку та самовизначення кожної нації є наявність у соціальному організмі етносу достатньо впливового прошарку інтелектуальної еліти, яка уособлює всі духовні і культурні сподівання народу, зберігає і розвиває «код нації», бере на себе відповідальність осмислювати та передбачати долю суспільства, впливати на хід історичних процесів.

Традиційно заходи охорони культурної спадщини були винятково сферою внутрішньої діяльності держав. Усвідомлення міжнародним співтовариством виключної важливості цих аспектів життєдіяльності людини сприяє тому, що захист культурних цінностей стає предметом міжнародного правового регулювання.

Перші спеціальні норми міжнародного права у сфері охорони культурної спадщини регламентували питання захисту об'єктів культури лише під час збройних конфліктів, а саме це - Договір про захист художніх і наукових закладів та історичних пам'яток 1935 р. (відомий як Пакт Реріха), Конвенція ЮНЕСКО про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. та ін.

Крім того, останнім часом міжнародні інституції, в першу чергу ЮНЕСКО, звертають увагу на необхідність посилення міжнародного правового захисту нематеріальних форм культури, таких як народні пісні, легенди, міфи, обряди, традиції, народна медицина, вірування тощо. На відміну від матеріальних форм культури цей вид культурної спадщини є найбільш уразливим, оскільки залежить від її носіїв та середовища, в якому вони існують.

Первинною концепцією культури, яка була закладена в основу культурної політики ЮНЕСКО, була «культура відкрита для всіх» («доступ до культури»). Концепція надавала пріоритет популяризації прогресивних здобутків культури щодо збереження культурної самобутності народів.

Хоча термін «культурна політика» з'явився лише в ХХ столітті, означена ним діяльність існувала з часів структуризації людської спільноти, а саме, виникнення держави. Державна культурна політика є сукупністю принципів і норм, якими

Міжнародна науково-практична конференція «Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»

керується держава у своїй діяльності по збереженню, розвитку та поширенню культури, а також сама діяльність держави у сфері культури.

Культурна самобутність визначається як сукупність неповторних і незамінних цінностей, традицій і форм вираження народу, за допомогою яких він репрезентує себе у світовому співтоваристві та розширює можливості для всебічного розвитку людини. Національна культурна самобутність тісно пов'язана з таким стратегічним пріоритетом, як збереження культурної спадщини народу, передусім духовної – звичаї, традиції, цінності, фольклор, ремесла тощо.

Значна робота з духовного, морально-естетичного виховання молоді, збереження та популяризації культурних традицій українського народу проводиться кафедрою ЮНЕСКО «Духовно-культурні цінності виховання та освіти» в Науково-дослідному Інституті духовного розвитку людини Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. З цією метою проводиться ознайомлення освітніх закладів різних рівнів акредитації (загальноосвітніх шкіл, коледжів, ліцеїв, інститутів, університетів) з діяльністю ЮНЕСКО в освітньому, науковому, культурному і мистецькому напрямках її діяльності, і залучення їхніх структурних підрозділів до участі у програмах діяльності кафедри, опрацюванні та реалізації спільних проектів, програм, заходів тощо.

Історія розвитку освіти і виховання в Україні вказує на те, що релігія, церква відігравали в ній вирішальну роль. Особливе значення в історії українців має православ'я. Населення, що споконвіку проживало на території сучасної України, завжди було релігійним, за виключенням незначного за часом радянського періоду. У незалежній Україні питання про місце морально-релігійного виховання у сфері виховного впливу на дитину було вирішено законодавчо: школа відокремлена від церкви. Проте останнім часом держава починає робити більш рішучі кроки назустріч церкві.

Для України будь-які спроби рухатися в нетрадиційному напрямі здатні викликати морально-естетичну деградацію суспільства і повний параліч духовних сил народу

Національну народну культуру не можна обмежувати якимись рамками. Її необхідно розглядати як цілісну систему, багатогранність і різнобічність якої дозволяє нам глибше зрозуміти особливості етнічного світосприйняття та світорозуміння.

Вплив морально-естетичного змісту традицій народної культури на розвиток націй є настільки очевидним і масштабним, що нехтування ним є, на наш погляд, недалекоглядним і безвідповідальним. Традиція як наш емоційно-чуттєвий досвід утворює своєрідний життєвий контекст, у якому відбувається наше особистісне становлення. Адже процес формування особистості розгортається в контексті культурних традицій, які людина засвоює.

Напрям 3

«Досвід застосування та перспективи впровадження інновацій у вищій школі»

Ми переконані в тому, що присутність національно-історичного і національно-культурного виміру у вітчизняній освіті створить умови для формування морально-естетичної культури, цілісної національної свідомості дозволить студентам самоідентифікувати себе з великою українською культурою, відродить національну та історичну гідність українського народу в цілому.

Наше бачення важливості визначеної проблеми підкріплюється підсумковим документом Всесвітньої конференції ЮНЕСКО з питань політики в галузі культури. До числа принципових положень з питань культурної самобутності входять, зокрема, такі:

- будь-яка культура є сукупністю неповторних і незамінних цінностей, - тільки через свої традиції і форми вираження кожен народ може заявити про себе всьому світу;

- затвердження культурної самобутності сприяє звільненню народів, і навпаки, будь-яка форма панування є обмеженням такої самобутності або загрозою її існуванню;

- культурна самобутність є неоціненним надбанням, яке розширює можливості для усебічного розвитку людини, мобілізуючи кожен народ і кожену групу, примушуючи їх черпати сили у своєму минулому;

- міжнародне співтовариство вважає своїм зобов'язанням зберігати і захищати культурну спадщину кожного народу;

- потрібна така культурна політика, яка б охороняла, розвивала і збагачувала самобутність і культурну спадщину кожного народу; незнання культури тієї або іншої групи або її знищення обідняє людство в цілому [2, с. 345-346].

Список використаних джерел

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. -Харків, 1993 - 590с.

2. Естетичні засади національно-культурних традицій: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.08 / Н.М. Баранова; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. - К., 2005. - 19 с.

3. Кулагіна Г. Індивідуальні вияви релігійності українця // Україна релігійна. Колективна монографія. Книга перша: Стан релігійного життя України.- К., 2008.

4. Стефанюк С.К. Деякі аспекти етнопедагогічної освіти як можливості духовно-творчого розвитку особистості //Педагогіка і психологія, 1998. -№2.-с.125 - 130.

5. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні: - К., АТ «Обереги» - 524с.

6. Ларцев В.С. До питання про основні поняття явища соціокультурної спадковості людства// Мультиверсум. Філософський альманах. Зб.наук праць. - Вип.12. - К.: Український центр духовної культури, 2000. -с.213-225.